

GÜZEL KULLUK İÇİN ÇALIŞMAK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Nereden konuştuğumu söylemeden önce radyomuzun ilgililerini ve programlarımıza, çalışmalarımıza yardımda, katkıda bulunan herkesi candan tebrik etmek istiyorum. Çünkü radyomuz, *Büyük Anadolu Gazeteciler Birliği* tarafından yılın radyosu seçilmiş. Serbest bir heyet teşkil etmişler –güdümlü bir heyet değil– ve onlara serbest bir şekilde sormuşlar:

“–En güzel radyo hangisidir?” diye...

El-hamdü lillâh, “Bizim dinimizi, ilmimizi, irfanımızı enmedenî, en şehirli, en güzel anlayışla anlatıyor.” diye, bir... “Uzlaştırıcı, kavgacı değil, barıştırmacı bir üslubu var.” diye, iki... “Çığırkanlık, yağcılık yapmıyor.” diye, üç... Ondan sonra, “Ne yaptığını bilen, vakur bir radyo!” diye, Ak-Radyomuzu, Akra'mızı birinci seçmişler; çok büyük bir başarı... Bu başarıya katkısı olan bütün kardeşlerimi ve tabii çalışmalarımıza teveccüh gösteren siz dinleyicilerimizi de candan tebrik ediyorum.

Cenâb-ı Mevlâ çalışmalarımızı hep böyle en başarılı, en önde yürütmeyi hepimize nasîb eylesin... Cenâb-ı Mevlâ'nın yolunda, din-i mübîn-i İslâm'a ve aziz ve muhterem Ümmet-i Muhammed'e en güzel hizmetler yapmayı nasîb eylesin... Başarılarımızın devamını Cenâb-ı Mevlâ'dan şu mübarek günlerde niyaz ederim.

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

a. Endonezya'dan İzlenimler

Size konuşmamı Endonezya'nın başşehri Jakarta'dan yapıyorum. Yâni, Almanya filân derken mukaddes beldelere, mukaddes beldelerden de el-hamdü lillâh buraya geldik. Biliyorsunuz, Endonezya dünyanın en kalabalık müslüman ülkesi, 200 milyon nüfusu var ve bu nüfusun –bugün bizi gezdiren şoförün ifadesine göre– çok büyük çoğunluğu, % 90'ı müslüman. Arada tabii, bölgeye yakın yerlerden gelmiş hindu, budist ve daha başka hristiyanlar var. Sömürgecilik zamanında yerleşmiş olabilirler, hristiyanlığı yaymış olabilirler.

Halkın fakiri çok fakir... Fakirlikle ilgili, Peygamber SAS Efendimiz'den rivâyet edilmiş bazı cümleler var; fakirlik nerdeyse küfür gibi, kâfir oluş gibi zor bir durum... Çünkü insan öyle bir duruma düştüğü zaman, eğer sabretmesini bilemezse, Cenâb-ı Mevlâ'nın kaderine tahammül edemezse, çok hatalı işler yapar da, Allah korusun çok kötü durumlara düşebilir.

Tabii böyle fakir olunca, insan çoluk çocuğunu yetiştire- meyebiliyor, tahsil yaptıramayabiliyor. Derken, onlara tahsil yaptıracağız filân diye birileri onları alıp, başka ilimlerle, irfanlarla, zihniyetlerle yetiştiriyorlar ve evlâtlarımız, yâni Ümmet-i Muhammed'in evlâtları maalesef iyi korunamayabiliyor. Bir insan başka türlü yetiştiği zaman, başka insan oluyor. Hangi kafanın, hangi zihniyetin, hangi düşüncenin ışığı altında, güdümü altında yetişmişse, onun dışına çıkmak kolay bir şey değil. Doğruyu bulmak çok

zor... Kendi tahsil ve anlayışını kırarak, yanlış ise onu kırıp kabuğundan çıkmak, toprağın altından yeryüzünün üstüne çıkmak, fışkırmak, karanlıklardan ışığa gelmek –Allah yardım etsin– kolay olmuyor. Çok çalışmamız lâzım!..

Buraları uzun zamanlar Hollandalıların, Avrupalıların baskısı, sömürgesi altında kalmış; müslüman insanlar sömürge halkı olarak esir gibi sömürülmüşler. Tâ oralardan buralara gelmişler, sömürmüşler.

Tabii bir yönetim, Cenâb-ı Hakk'ın rızasına uygun bir yönetim olmalı!.. Allah'ın emirlerinin uygulandığı, zulmün olmadığı, sömürünün olmadığı, herkesin insanca saygı gördüğü, zenginlikten, fakirlikten dolayı ayrılmadığı, sadece takvâ, ahlâk, âdab bakımından ve iman bakımından farklı olduğu, güzel bir insanlık ortamı inşaallah olur ileride... Onun olması için çalışmak lâzım, onu temennî ediyoruz. Tabii bunun için de çalışmamız lâzım!

Ben bunları dînî duygularla, dinimiz yayılsın diye söylüyorum. Fakat aslında, bunun aynı zamanda bir millî ülkü de olması lâzım! Avrupalıların millî ülküsü olmuş; o ülkeler buraları sömürmek için buralara asker göndermişler, çeşitli çalışmalar yapmışlar, misyoner göndermişler, din kuruluşlarını desteklemişler. Din kuruluşlarını, kendilerinin varlığının ve yayılmasının bir parçası olarak kullanmasını hiç geriye bırakmamışlar. Din adamlarına çok büyük fırsatlar vermişler.

Devlet dînî yayılmaya, dînî çalışmaya çok büyük masraflar ayırmış, halâ da ayırıyor. Her çalışan insanın maaşından –bordro diyoruz ya– maaş cetvellerinden, maaş eline geçmeden kilisenin payı % 7, % 6, neyse kesiliyor. Düşünün, her çalışan insandan bu kadar kesilince, devlet kadar kuvvetli, devletten daha fazla kuvvetli bir teşekkül ortaya çıkıyor ve tabii bunlar da kendi inançlarını yaymak için çalışıyorlar.

Elimde ince bir İngilizce kitap var, İngiltere'den almıştım. Endonezya Cumhuriyeti, buralarda dînî propagandaları kısıtlayan bir karar çıkartmış; herkes böyle dinî propaganda yapmasın filân diye... Hemen en büyük tepkiyi Avrupalılar göstermiş. Bu elimdeki broşür de, müslüman olmuş bir Avrupalı tarafından yazılmış bulunuyor.

Bizim buralardan ülke olarak haberimiz yok, dikkatimiz de zayıflamış. Belki hilâfetin olduğu zamanlarda, dünyanın her yeriyle ilgilenme durumu mevcuttu yöneticilerde... Fakat o zamanlar iletişim, haberleşme bu kadar gelişmiş durumda değildi. O bakımdan kurulamamış. Ama ben şimdi çok büyük bir şevk ile, çok büyük bir aşk ile, böyle uluslararası bir kardeşlik ortamının oluşabileceğini düşünüyorum, temennî ediyorum.

İnşâallah buralarda da arkadaş grupları, arkadaş heyetleri, muhabbet bağları tesis ederiz. Dünyanın her yerindeki müslümanlar birbirleriyle tanışır. İnşâallah radyomuzun bu başarısı gibi, televizyonumuz da büyük başarı

sağlar; uluslararası ilginç haberleri size anında aktarıyoruz. Tabii konuşuldukça insanın ilgisi, bilgisi nisbetinde artar. Bilgilendirildikçe, onun da ilgisinin derecesi yükselir. Bunlardan bahsetmeliyiz ki, halkımızın ilgisi de genişlesin, atılım şevki artsın, dünya üzerindeki çalışmalarını fazlalaşsın.

Tabii bu, mânevî bakımdan bir fayda ama, maddî bakımdan dafaydalı... Dilerim, devlet yetkilileri de, ilgililer de bunları anlarlar ve bu hususta çalışan hayır kurumlarına yardımcı olurlar, destek olurlar. Çünkü tanıtılmamız ve dış ülkelerle ilişkilerimizin arttırılması, dışişlerinin önemli bir görevi olmalı. Tanıtma ve bir takım bağların kurulması, iktisadî bağlar, eğitim bağları, ilim irfan alış verişi, haberleşme ve ziyaretleşme, seyahat bağları, çeşitli bağların kuvvetlenmesi lâzım. İnşâallah bunları yapmak istiyoruz.

Şimdi ben Endonezya'dan konuşma yaptığım için, oradaki arkadaşlarımdan ricâ ediyorum, Türkiye'deki kardeşlerimizden bir heyet Endonezya ile ilgilenmeye başlasın! Endonezya ile ilgili bilgiler toplansınlar, bir güzel dosya haline, kalın bir kitap haline getirsinler! Kendi aralarında, "*Endonezya'yı Tanıma ve Endonezya ile Dostluk Derneği*" diye bir dernek kursunlar!

Çünkü, uzak diye düşünülecek devirde değiliz, 21. Yüzyıl'a giriyoruz ve bu Uzakdoğu, Güneydoğu Asya, Doğu Asya, Japonya, Kore, Singapur, Malezya, Endonezya önemli gelişmeler gösteriyorlar. Bizim için bu gelişmeleri takip etmek

çok faydalı olabilir. Arkadaşlarımdan öncelikle Endonezya-Türkiye dostluk derneğini kurmalarını istiyorum. Çünkü bir şeyi önce yapmanın fazileti, sevabı, ecri fazla olur. Arkadan gelenlerin sevapları, o ilk atılımı yapanlara verilir. Bu hususta teklifimi yapıyorum.

Endonezya çok hızla kalkınıyor, büyük bir hızla kalkınıyor. Nüfusu 1997 sayımlarında 200 milyon, dünyanın en kalabalık müslüman ülkesi oluyor. Hızla kalkınınca da inşâallah güzel şeyler olacak. Bu Jakarta'ya havadan inerken, uçak ilkönce sular basmış olan pirinç tarlalarının üzerinden alçalıyor. Şöyle baktık, ağaç bile yok. Her taraf sel basmış tarlalar, yâni pirinç ekimi filân yapılan yerler... O zaman biraz içimiz burkuldu, demek ki bu İslâm ülkesi de tatsız tuzsuz bir yer gâliba, çöl filân gibi derken, şehre yaklaşıncaya yeşillikler başladı. Bugün de biraz şehrin bazı yerlerini gezdik, gördük, biraz daha yakından tanımağa çalıştık.

Yâni benimki, dînî konuşma yanı sıra biraz da böyle seyyah konuşması gibi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi* gibi oluyor ama, bunun da dînî faydalar sağladığını düşünüyorum. Çok önemli konumu var, yâni yeryüzü coğrafyasında Endonezya'nın önemi var. En büyükleri; Borneo, Sumatra, Java adaları olmak üzere,

13.500 adadan müteşekkil, bir adalar ülkesi...

Bu Onaltıncı Yüzyıl'dan beri bilinen bir şey ki, Javamüslümanları, iyi müslümanlar... Bugün konuştuğum kimseler de, halkın köylerde, şehirlerde müslümanlığı bağlı olduklarını

söylediler. En küçük yerlerde bile büyük camiler olduğunu söylediler.

Bugün gezdiğimiz bir Cebel mıntıkası var, yâni şehirden 30-40 kilometre uzakta dağlık bir mıntıka, bayağı yüksek bir yer... Ama yeşillikler arasında çay ziraatı yapılıyor, bizim Karadeniz'i andırıyor, Trabzon'u filân andırıyor. Güzel villalar var. Buralarda da, hep gezdiğimiz yerlerde başörtülü kızları gördük; öğleden önce okula giderlermiş, öğleden sonra da Kur'an kursuna giderlermiş. Bizim şoför de:

“—Bizim kız da öyle yapıyor.” dedi.

Yâni, “Burada çocuklar iki okula birden giderler. Öğleden önce, tabii olarak eğitimlerini görürler; öğleden sonra da dînî eğitim görürler, Kur'an kurslarına devam ederler.” dediler.

Hakîkaten cıvıl cıvıl böyle başörtülü çocuklar gördük, sevindik. Güzel bir şey... Yâni çocuklar hem dünyayı, hem dini öğrenirse, ileride onlar güzel hizmetler yaparlar.

Endonezya, Malezya ile Avustralya arasında yer alıyor. Doğusunda da, Papua Yeni Gine ile, onun kuzeyinde Filipinler var; onlara komşu... Oralarda da tabii müslümanlar var ama, ülke olarak onlar ayrı. Batısı boş, yâni dünyanın üçüncü büyük okyanusu olan Hint Okyanusu var. Bir özelliği de, en çok faal, yâni patlayan, çatlayan yanardağı olan ülke... 400 faal yanardağı olduğu söyleniyor.

Demek ki, buralarda biraz kalsak, televizyonumuz da faaliyete geçse, sadece böyle radyo haberi olarak değil, buralardan dînî başka haberler de aktarabileceğiz.

Allah bu müslüman ülkeye, buradaki sevimli, güleç yüzlü, böyle bizi sıcak karşılayan müslüman halka yardımcı olsun... İslâm dünyasının her yerine güzellikleri, ahlâkı hâkim eylesin... Tabii bizim de çalışmamız şartıyla... Çünkü çalışma bir kanun;

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى

(النجم: ۳۹)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saâ.*)
“İnsanoğluna neye çalışıyorsa onun sonucu verilir. Çalışmasından gayrı bir şey verilmez.”
(Necm, 53/39) buyruluyor.

İnsan neye çalışırsa onu elde eder, ona ulaşır. Çalışmadığı zaman da, istese de o imrendiği şey eline geçmez. Onun için müslümanın da, istediği şeyin oluşması için gayret göstermesi, çalışması lâzım!..

b. Ramazan Yaklaşıyor

Mekân olarak Endonezya'dayız, zaman olarak da Şa'ban ayının ortasındayız. Birkaç gün sonra, pazarı pazartesiye bağlayan gece Berâet Kandilimiz olacak. Şimdiden hepimizi tebrik ederim... İnşâallah pazar günü ayrıca, —sağ olursam, Allah imkân verirse— Berâet Kandili ilgili bilgileri de size canlı yayınlı aktarmak isterim.

Tabii Ramazan-ı Şerif'e az kaldığını da gösteriyor Berâet Kandili, yâni on beş gün sonra Ramazan gelecek demek... Ramazanın heyecanını zaten Hicaz'dayken, Mekke-i Mükerre ve Medine-i Münevvere'de gördük. Gittikçe umre için gelenlerin sayısı artıyordu, oteller tıklım tıklım dolmağa başlamıştı. Ramazan kalabalığı tabii fiatları bile değiştirmişti otellerde, artık Ramazan fiatları uygulanıyor diyorlardı.

Ramazan'a hazırlanmamız lâzım! Receb ayında tevbe edecektik, oruçlar tutacaktık. Şa'ban ayında gayretlerimizi arttıracaktık, ibadetlerimizi çoğaltacaktık... Ramazana nasıl hazırlanacağız? Safîleşmeye, kalbimizi tertemiz yapmağa çalışacağız. Günahlardan arınmağa çalışacağız. Cenâb-ı Hakk'ın sevgisini ve rızasını kazanmağa çok gayret edeceğiz.

Tabii, biliyorsunuz, Peygamber-i Zîşan'ımız Muhammed-i Mustafa (*Aleyhi efdalü's-salâvati ve ekmelü't-tahiyyati ve't-teslîmât*) Efendimiz Hazretleri Allah'ın en sevdiği kul, yâni Habîbullah, Halîlullah, Allah'ın en samîmî dostu... *Halil* dost demek, *habib* sevgili demek... Allah'ın en samîmî dost kulu, Allah dostu, en sevgili kulu; *seyyidü'l-evvelîne ve'l-âhirin*, geçmişlerin geleceklerin efendisi; *eşrefü'l-verâ*, halkın, mahlûkatın en şerefli; *Rasûlü's-sakaleyn*, insin ve cinnin peygamberi Muhammed-i Mustafa Efendimiz... Allah nice makamlar vermiş, hulûk-u azîm üzere, en yüksek ahlâk üzere yaratmış ve yaşatmış.

Nümûne bir insan olarak, tarihe pırıl pırıl, nurlu harflerle yazılmış... Hani şanlı kimselere, altın harflerle yazıldı diyoruz; tabii Peygamber Efendimiz için, daha başka güzel kelimeler bulmak zorundayız. Efendimiz son derece yüksek bir güzel numûne... Hepimizin ona benzemesi lâzım. Allah-u Teâlâ Hazretleri insanoğlu içinde en yüksek makamı Peygamber Efendimiz'e verecek, Makâm-ı Mahmûd'u ona verecek. Livâü'l- Hamd, Hamd Sancağı elinde olacak; mahşer gününde bütün peygamberler, Hazret-i Adem'den Hazret-i İsâ'ya kadar, Mûsâ AS, İbrâhim AS, Nuh AS... hepsi Peygamber Efendimiz'in sancağı altında toplanacak. Allah bizi o peygamberlerle, siddîklarla, şehidlerle, sâlihlerle, onun sancağı altında toplananlardan eylesin...

O, Allah'ın böyle en güzel sıfatlar verdiği, en beğendiği, en sevdiği kul olduğu halde, Allah'tan en çok korkan ve Allah'tan en çok sakınan insandı. Yâni, "Ben bu güzel makamlara eriştim, nasıl olsa benim istikbâlim, ahiretim teminat altında..." deyip asla gevşememiş ve herkesten çok ibadet etmiş. Yâni düşünüyor musunuz, biliyor musunuz, duydunuz mu; geceleri sabahlara kadar böyle ibadet eden kimi duydunuz?.. Peygamber Efendimiz'i duydunuz. Bir secdesi yarı geceye kadar, öteki secdesi sabaha kadar; bütün gece ibadet ederek, ayakları şişerek çalıştı.

Gece böyle ibadete çalıştı, kulluğa çalıştı; gündüzleri de halkın işine koştu. İctimaî çalışmalarda fukaranın, dulların, yetimlerin

iyiliğine çalıştı, küfrün, şirkin, sömürünün, insanların aldatmacılarının, kötülerinin def edilmesi için çalıştı. Hem içtimaî bakımdan, hem dînî bakımdan, hem ahlâkî bakımdan, hem maddî bakımdan, hem mânevî bakımdan, hep en güzel şeyleri yaparak vaktini geçirdi.

Tabii, ibret almamız gereken bir başka husus daha var: Peygamber Efendimiz bu kadar güzel sıfatlarla yaşamış bir insan olduğu halde, bir keresinde Abdullah ibn-i Ümm-ü Mektum RA, iki gözü a'mâ bir sahâbi, Peygamber Efendimiz'in yanına geldi, gözleri görmüyor:

“—Yâ Rasûlallah!” diye hitab etti, soru sordu...

Fakat Peygamber Efendimiz'in yanında bazı insanlar vardı, onlarla konuşuyordu. Onları ikna etmek için, İslâm'ı onlara anlatmak, onları İslâm'a çekmek için çalışıyordu.

O cevap alamayınca:

“—Yâ Rasûlallah!..” diye sorusunu tekrarladı.

Peygamber Efendimiz yine ötekilerle konuşmaya devam etti.

Abdullah ibn-i Ümm-ü Mektum yine:

“—Yâ Rasûlallah!.. Yâ Rasûlallah!..” deyince, Efendimiz tabii, hani, “Sırasını bilse de, birisiyle olan konuşmam bittikten sonra, o da söz alsın...” diye yüzünü buruşturdu, ekşitti. O konuştuğu insanlarla konuşmak üzere bu soru soran, iki gözü a'mâ Abdullah ibn-i Ümm-ü Mektum'a arkasını döndü. Biliyoruz ki, o zaman

hemen Abese Sûresi nâzil oldu. Peygamber Efendimiz'in böyle yapmaması gerektiğini bildiren ayetler nâzil oldu.

Bi'smi'llâhi'r- rahmâni'r-rahîm:

عَبَسَ وَتَوَلَّى أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّهُ يَازْغَى أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى

(عبس: ۱-۴)

(Abese ve tevellâ. En câehü'l-a'mâ. Ve mâ yüd-rîke leallehû yezzekkâ. Ev yezzekkeru fetenfegahü'z-zikrâ.) (Abese, 80/1-4) *İlâ âhiri's-sûre...*

Yâni, Rasûlüllah Efendimiz'in o hali, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin îkâzına sebep oldu; îkâzının vahiy olarak, ayet olarak inmesine sebep oldu. SAS Efendimiz derhal durumunu düzeltti.

Yâni hatâlı bir durum olunca hemen kendisini düzeltiyor. Yapması gereken şeyi derhal yapıyor, hemen o tavrı alıyor. Yâni, ondan güzel oluyor, ondan en büyük oluyor. Ama şunu da anlıyoruz ki, Allah'ın emirleri tutulmadığı zaman hiç bir şakası yok, ceza da gelebilir, itab da gelebilir, azab da gelebilir, ikab da gelebilir. *İkab* ne demek? *Ukûbet*, ceza demek. *İtab* ne demek?

İtab da, azarlama demek. Her şey gelebilir...

Onun için hiç şırmadan, hiç gevşemeden ölünceye kadar üstün bir gayretle, yâni hayatı bir yarışa benzetirsek, yarı yolda bırakmadan, koşmaya devam ederek, birinci olmağa çalışarak, derece almağa çalışarak,

gayreti sürdürmek gerekiyor. Peygamber SAS Efendimiz'in çalışmasından onu anlıyoruz. Biraz gevşetildiği zaman da, vaziyetin iyi olmayacağını anlıyoruz. Onun için, Allah'tan hem korku üzere olmalıyız, hem de ümit üzere olmalıyız.

c. Korku ve Ümit

Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:¹

لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ
مَا طَمِعَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ وَ لَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا
عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَنَطَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ

(م. ت. ح. م. عن أبي هريرة)

ME. 971 (*Lev ya'lemü'l-mü'minü mâ inda'llâhi mine'l-ukûbeti mâ tamia bi-cennetihî ehad, ve lev ya'lemü'l-kâfiru mâ inda'llâhi mine'r-rahmeti mâ kaneta min cennetihi ehad.*)

¹ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2109, no:2755; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.549, no:3542; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.334, no:8396; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.56, no:345; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.157, no:2879; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.392, no:6507; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.4, no:1000; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.427, no:8331; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.349, no:5056; İbn-i Ebi'd- Dünyâ, *Hüsnü Zanni Bi'llâh*, c.I, s.29, no:19; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.265, no:5867; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVIII, s.175, no:19148; RE. 359/7.

İmam Müslim, İmam Tirmizî ve Ahmed ibn-i Hanbel gibi meşhur, kitapları çok kıymetli hadis alimlerinin rivayet ettiği sahih hadis-i şeriftir. Peygamber SAS Efendimiz ne buyurmuş, bu okuduğumuz hadis-i şerifin mânâsı ne, anlamı nedir:

(*Lev ya'lemü'l-mü'min*) “Eğer mü'min kul bilseydi, (*mâ inda'llâhi mine'l-ukùbeh*) Allah'ın indinde, Allah'ın yanında, Allah'ın evinde, ahirette ne gibi cezalar olduğunu bilseydi... Yâni kâfirleri nasıl cezalandıracak, münafıkları nasıl cezalandıracak, zâlimleri nasıl cezalandıracak; o cezaların şöyle neler olduğunu bir bilseydi; (*mâ tamia bi-cennetihî ehad*) cennete girmeye hiç kimsenin ümidi kalmazdı.”

“—Ben bu kadar cezaları geçip de, Allah'ın cennetine nâil olabilirim, içeri girebilirim.” diye hiç kimsenin aklının köşesinden geçmezdi, ümidi kalmazdı, korkudan beti benzi sararırdı. Cenneti temenni edemeyecek kadar kendisinin suçlu olduğunu hissedip de, korkudan sararıp solardı...

Tabii amacım sadece korkutmak değil, hadis-i şerif öyle geldiği için söylüyorum. Demek ki, mü'min kul, Allah'ın cezasını da düşünecek. Bazı insanların cezaya uğrayabildiğini düşünecek. Mü'minliğine güvenip, yan gelip yatmayacak; o cezalara uğramamak için var gücüyle çalışacak.

Hadis-i şerifin öbür tarafında da: (*Ve lev ya'lemu'l-kâfiru mâ inda'llâhi mine'r-rahmeti*) “Kâfir de Allah'ın huzurunda mü'min kulları için nice nice ikramlar, ihsanlar, lütuflar,

bağışlar, mükâfatlar, sevimli, tatlı, güzeller güzeli şeyler, rahmetinin eseri olarak neler neler hazırlandığını eğer biliverseydi; (*mâ kaneta min cennetihî ehad*) o zaman, cennete girmekten hiç kimse ümidini kesmezdi.”

“—Yâ Allah’ın rahmeti çok genişmiş, herhalde bize delütfeder...” derdi.

Yâni kullarına nice mükâfatlar hazırlamış, nice nice ihsanlarda, ikramlarda bulunacak.

Tabii Allah’ın en büyük ikramı, kulu afv ü mağfiret etmesi... Çünkü, hiç kimse yaptığı işlerle doğrudan doğruya cennete giremeyecek; Allah kat kat mükâfatlandırdığı takdirde girebilecek... Yoksa kimseyi ameli, icraatı, faaliyetleri, ibadetlerinin ağırlığı, ücreti, cennetin parasını karşılayacak değil, cennete sokacak değil. Evet ibadet sevaptır, güzeldir, hac güzeldir, umre güzeldir, hatim güzeldir, namaz güzeldir, her şey güzeldir ama, bunlar aslında Allah’ın rahmetlerinin, ikramlarının terazisinin karşı kefesine koysan bir rahmetini, bir ikramını bile karşılayamaz. Hep lütfundan cennetine sokuyor.

“—Kâfir, Allah’ın kulları böyle afv ü mağfiret ediverip de, hatalı da olsa cennetine soktuğunu bilseydi, ümitsizliğe düşmezdi.” diyor Efendimiz. Yâni, ümitsizliğe düşmek de yok amma ben mü’minim diye şımarmak da yok. Bazısı diyor ki:

“—Ben mü’minim ne olacak yâni? Allah beni cennetine sokmayacak da kimi sokacak?..”

Mü'min olunca sen ne yapmış oluyorsun? *Lâ ilâhe illa'llâh* demiş oluyorsun, Allah'ın varlığını birliğini kabul etmiş oluyorsun. Zaten öyle, zaten Allah var, kâinatı yaratmış, eserinden, rahmetinden, icraatından belli, her şey onun elinde... Elbette varlığını, birliğini akıllı insan kabul edecek. Yâni aslında çok büyük bir şey yapmıyor amma, doğru bir şey yapıyor. Onun mükâfatını Allah kat kat arttırdığı için cennetine sokuyor.

Onun için, muhterem kardeşlerim, mü'minliğin güzel bir şey olduğunu bileceğiz. Yine de insan, Allah'ın kahrına gazabına uğrayabileceğini düşünecek, ayağım kayabilir diyecek, şımarmayacak, gevşemeyecek. Allah'a kulluğu da, arttıra arttıra devam ettirecek.

Peygamber Efendimiz, Üç Aylar, yâni Receb, Şa'ban, Ramazan geldi mi, durumunu değiştirirdi. O kadar güzel Peygamber, ona rağmen gece ibadetlerini vs. arttırır arttırır; artık Ramazan'ın son on gününde i'tikâfa da girer, evine de gitmemeğe başlardı. Camide

gece gündüz ibadet etmeye, Kadir Gecesi'ni yakalayıp ihyâ etmeye bize nümûne olurdu.

Onun için, mü'min olduğumuza hamd edelim, Allah'a şükürler olsun ki, müslümanız. *El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm, ve tevfîki'l-îmân, ve hidâyeti'r-rahmân...* Allah'ın hidayet vermesi, bizi mü'min eylemesi, imanımızın rızasına uygun olması, ömrümüzün ibadetleri yaparak geçmesi, el-hamdü lillâh çok güzel... Ama şımarmayacağız, ama gevşemeyeceğiz.

Kâfirler de kâfirlüklerinin yanlış olduğunu bilecek. Allah affedebilir; mü'min olurlarsa, doğru yola girerlerse, zâlim zulmünü bırakırsa, kâfir küfrünü bırakırsa, müşrik şirkini bırakırsa, doğru yola gelirse, imana gelirse, geçmiş günahları Allah siler, cennetine sokabilir. Bu fırsatı kaçırmayacak. Bu fırsat ne zamana kadar?..

En son nefese kadar... En son nefes zamanı geldi mi, artık gözden perdeler kalkıp da ahiret görüldü mü, muhakkak ahirete gideceği anlaşıldı mı, o zamanki ye's imanının; yâni dünyadan artık ümidi kalmamış, ahireti görüyor, o zamanki imanın kıymeti yok...

O zamandan önce olacak. Yaşamaya ümidi varken, daha ölümü uzak görüyorken, hayat devam edecek diye düşünürken, Allah'a güzel kulluk etmeğe gayret edecek.

İşte Üç Aylar'da, Receb'i geçirdik, Mi'rac Kandili'ni yaşadık. Daha evvelden Receb'in başında Regâib Kandili'yle başladık,şimdi Şa'ban'ın ortasına geliyoruz, Berâet Kandili oluyor.

Berâet Gecesi çok önemli bir gece, ondan sonra da Ramazan gelecek. Gayretlerimizi arttıralım, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

d. Cehennemın Bir Kıvılcımı

Peygamber SAS Efendimiz'in yine iki tarafı da ikaz edici bir hadis-i şerifini okuyarak, bitirmek istiyorum sohbetimi. Enes RA'dan rivâyet edildiğine, göre Peygamber SAS Efendimiz

buyurmuş ki:²

لَوْ أَنَّ شَرَارَةً مِنْ شَرِّ جَهَنَّمَ بِالْمَشْرِقِ
لَوْجَدَ حَرَّهَا مِنْ بِالْمَغْرِبِ

(ابن مردويه عن أنس)

ME. 970 (*Lev enne şerâreten min şerari cehenneme bi'l-meşrik, levecede harrahâ men bi'l-mağrib.*)

Cehennem ne kadar korkunç olduğunu bildiren pek çok ayet- i kerimeler, hadis-i şerifler var ama bu da bir değişik... Değişik rivâyetleri okuduğumuz zaman da sevinç duyuyoruz; “İşte yeni bir hadis-i şerifi kardeşlerimize, sohbetimizde naklettik.” diye seviniyoruz. Bu da bir başka rivâyet, başka şekilde cehennem in kötülüğünü anlatıyor:

“—Cehennem in kıvılcımlarından bir kıvılcım güneş in doğduğu maşırıkta olsa...” Yâni, şimdi biz dünyanın Türkiye’ye göre maşırık tarafındayız, doğu tarafındayız. Burada kocaman bir okyanus var, Pasifik Okyanusu var. Uçsuz, bucaksız, uzun bir mesafe öbür tarafa doğru... Daha doğuya giderseniz, gide gide belki Amerika’ya varırsınız ama, çok uzun bir mesafe... Yâni, bu taraf sanki denizle kesilmiş gibi. Burası maşırık...

² Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.87, no:3681: Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XIV, s.523, no:39487; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.97, no:18955; *Süyûtî, Câmiu’s-Sağîr*, c.II, s.235, no:7413.

“Maşrık tarafında –bizden uzak bir yer söyleyelim, diyelim ki Çin’de, Kore’de, Japonya’da– cehennemın bir şerâresi, yâni bir kıvılcımı olsa, onun hararetini mağribde olan kimse...” Mağrib, yâni batı neresi?.. Batı tarafta da batı ülkeleri, Avrupa ülkeleri var, Atlas Okyanusu var; öbür tarafta Amerika var. “Maşrıktaki cehennem kıvılcımının hararetini, mağribdeki, yâni batıdaki bir insan duyardı.”

Bu neyi gösteriyor?.. Kıvılcım nedir? Ateşin içinden çat diye çatlayıp, uçan, halının üstüne kadar gelen bir küçük ateş parçası. Yâni ateşe göre küçücük bir şey... Cehennemın içinden böyle çat çat diye çatlayan kıvılcım eğer maşrıka düşseydi, yâni doğuya düşseydi, mağribdeki insan onun hararetini duyar, yanardı. O kadar şiddetli... Cehennemın ateşinin ne kadar şiddetli olduğunu gösteren bir hadis-i şerif.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi cehenneme düşmeyen kullardan eylesin... Hatalar işleyip de, cezaları hak edip de, cezası tasdik

olunup da, kahrına uğrayıp da cehenneme düşen kullar olacak tabii... Bunların bir kısmı imanlı olduğu için, cehennemde yüzyıllarca yandıktan sonra, milyonlarca sene yandıktan sonra çıkacaklar. Bir kısım bahtiyarlar da, cehenneme hiç düşmeden cennete girecekler. Allah bizi cehenneme düşmeden, azaba giriftar olmadan cennete gidenlerden eylesin...

Çünkü şöyle bir şerâre, bir kıvılcım bile bu kadar korkunç oluyorsa, cehennemın içinde çatır çatır yananların ne kadar azab çekeceğini oradan anlamak mümkün.

e. Cennet Hanımlarının Güzelliği

Cehennemle ilgili pek çok hadis-i şerifler var. Onları açarak sohbeti uzatmak istemiyorum, cennetle ilgili son hadis-i şerife geçerek sohbetimi tamamlamak istiyorum:³

لَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَشْرَقَتْ عَلَى
الْأَرْضِ لَمَلَأَتِ الْأَرْضَ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَلَا ذَهَبَتْ
ضَوْءَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ

(ابن المبارک، طب. کر. ض. عن سعید بن عامر)

ME. 969 (*Lev enne'mraeten min nisâi ehli'l-cenneti eşrakat ile'l- ardı, lemeleeti'l-arda min rîhi'l-misk, ve leezhebet dav'e'ş-şemsi, ve'l-kamer.*) Bunu Saîd ibn-i Amir RA riövâyet etmiş.

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.59, no:5512; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.77, no:226; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXI, s.145; Ebû Dâvud, *el- Ba's*, c. I, s.81, no:80; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.147; Saîd ibn-i Âmir RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.38, no:34022; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten Aynı konuda: Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.2401, no:6199; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.181,

no:1651; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.263, no:13806; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.411, no:7398; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.281, no:3148; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.411, no:3775; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.552, no:39315; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.89, no:18933; RE. 355/5.

Biliyorsunuz, cennette mü'min kullara verilen gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kimsenin hatırına, hayaline gelmedik sayısız nimetler var. Hadis-i şeriflerde böyle ifade ediliyor. Bir de köşkler, hizmetçiler, huriler var. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(Lev enne'mraeten min nisâi ehli'l-cenneh)
“Cennet ehlerinden olan kadınlardan bir kadın, yâni hürilerden bir hürî kızı, *(eşrakat ile'l-ardı)* güneşin doğduğu gibi yeryüzüne şöyle bir görünürseydi, nurlu yüzü gökyüzünden doğurseydi; *(lemeleeti'l-arda min rîhi'l-misk)* o huri kızının misk kokusu, yeryüzünü doldururirdi.

Tüm dünyaya, insanı bayıltan şahane bir koku dolurirdi.”

(Ve leezhebet dav'e's-şemsi ve'l-kamer.) “Bir huri kızı cemâlini o kadar gösterirse, güneşin ve mehtabın ışığını söndürürdü, götürürdü.” Huri kızının yüzü o kadar nurlu ki, güneş neymiş, mehtap neymiş?..

Onların ışığı sönüp kalıverirdi. Hani elektrik yandığı zaman, odadaki kandilin veya mumun veya kibrit alevinin kıymeti kalmadığı gibi, o kadar güzel!.. Tabii bunlar, bir tek nimetin Peygamberimizin mübarek ağzından şöyle bir ifadesidir.

Demek ki, cehennemden bir kıvılcımı doğuya düşse, batıdaki insan onun hararetinden yanardı, onu hissedirdi.

Cennetin hurilerinden bir tanesi gökyüzüne güneş doğduğu gibi görünürse, doğuverse; cihan misk kokusuyla dolardı ve ayın, güneşin ışığı donuk kalıverirdi, dolunuverirdi. Eski Türkçe'deki kelime olarak dolunmak diyoruz ona, yâni ışığı sönük kalıverirdi.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi rahmetine erenlerden eylesin...

Cemâlini görenlerden eylesin... Mü'min kulları için hazırladığı türlü türlü o nimetleri elde edenlerden, ona erenlerden eylesin...

Cennetinde cemâlini görenlerden eylesin...

Şu mübarek günlerde, şu mübarek Şa'ban ayında, bu Berâet Gecesi'nde, bu cuma gününde Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi af ü mağfiret eylediği, sevdiği kulları arasına dahil eylesin... Hemdünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin.

İslâm'ı ve müslümanları korusun... Kâfirleri, zâlimleri, dinsizleri, îmansızları, gaddarları, sömürücüleri bertaraf eylesin, fırsat vermesin... Kötülere kötülüklerini yaptırtmasın...

İyileri dünyaya, cihana hâkim eylesin... Dünyayı da güzel amellerle, güzel icraatlarla, yönetimlerle, bütün insanları mutlu edecek, güzel yaşanacak bir yer haline getirsin...

Lütfu çoktur, bizden istemek, o bizim Rabbimizdir, duamızı kabul ederse, istediklerimizi verir.

İstediğimizi vermek, dualara icâbet etmek onun şanındandır. Allah duaları müstecâb olanlardan eylesin... Cennetiyle, cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin... Cumanız mübarek olsun... Bizi duadan unutmayın, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

12. 12. 1997 - Jakarta / ENDONEZYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

